

Список використаних джерел:

1. Про внесення зміни до розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про виконавче провадження» від 15 березня 2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2129-20#Text>
2. Закон щодо діяльності з примусового виконання судових рішень, рішень інших органів (посадових осіб) у період дії воєнного стану від 12 травня 2022 року. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/222797.html>
3. Пропозиції до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо діяльності приватних виконавців та примусового виконання судових рішень, рішень інших органів (посадових осіб) у період дії воєнного стану». URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/BI073310.html
4. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>

Ключові слова: воєнний стан, примусове виконання рішень, виконавче провадження, держава-агресор.

Key words: martial law, enforcement of decisions, enforcement, aggressor state.

СУЛЕЙМАНОВА СУСАННА РЕФАТІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри цивільного процесу, кандидат юридичних наук*

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МЕДІАЦІЇ У ЗБРОЙНОМУ КОНФЛІКТІ

Повномасштабна війна Росії проти України, яка розпочалася 24 лютого 2022 року продемонструвала недовіру міжнародних безпекових інституцій. Протягом останніх десятиліть держави та міжнародні організації мобілізувалися для створення потужнішої інфраструктури підтримки посередництва в конфлікті. Парадоксально, але ця мобілізація не сприяла ефективності посередництва. Хоча підготовленість міжнародних посередників зростає, частка збройних конфліктів, які отримують посередництво, на жаль, невелика, що вказує на необхідність розвитку практики посередництва у сучасному конфліктному ландшафті.

Медіація є мирним методом вирішення збройних конфліктів. Відповідно до статті 33 Статуту Організації Об'єднаних Націй сторони, які беруть участь у будь-якій суперечці, продовження якої могло б загрожувати підтримці міжнародного миру та безпеки, повинні насамперед намагатися вирішити суперечку шляхом переговорів, обстеження, медіації, примирення, арбітражу, судового розгляду, звернення

до регіональних органів чи угод чи інших мирних засобів за своїм вибором.

Отже, медіація – це один із способів мирного розв’язання спору (конфлікту) за участю третьої держави або міжнародної організації, яка безпосередньо не бере участь у конфлікті. Даний спосіб спрямований на зменшення або усунення однієї чи кількох проблем, що виникають між сторонами переговорів, що зрештою має призвести до створення умов для припинення конфлікту.

У літературі медіацію називають також розширенням переговорного процесу. Цю позицію представляє Крістофер Мур [1, р. 15] який наголошує, що посередництво полягає у включенні в переговори третьої сторони – медіатора, який сприймається противниками як неупереджений і нейтральний. Мур також стверджує, що роль посередника в процесі медіації зосереджена на налагодженні комунікації між сторонами, обговоренні з ними умов вирішення конфлікту, щоб допомогти досягти добровільної та взаємоприйнятної угоди про припинення війни.

У сучасних збройних конфліктах існує велика різноманітність сторін з точки зору їх правового статусу, а також їх можливостей і ресурсів для ведення військових операцій. Сторонами конфлікту є державні та недержавні суб’єкти, такі як нації, етнічні групи, повстанські військові організації, групи або бойовики самооборони, терористичні організації тощо. Крім того, аналіз збройних конфліктів показує, що воюючою стороною можуть бути міжнародні організації, наприклад, участь НАТО у бойових діях у 1994–1995 роках у Боснії та Герцеговині.

Спонування сторін конфлікту до медіації мають різні мотиви. Основним мотивом для них є переконання, що включення зовнішнього суб’єкта – посередника краще служитиме їхнім інтересам та дозволить отримати вигоду з точки зору надання їм позиції в конфлікті, отримання стратегічних можливостей, а також надання їм можливості уникнути вибору між ескалацією конфлікту та поступками. Конфлітуючі сторони вирішують вдатися до медіації, коли оцінка користі від її використання учасниками спору перевищує цілеспрямованість продовження конфлікту. Визначальним фактором цілеспрямованості є шанс на перемогу в конфлікті та пов’язані з цим витрати. Провівши аналіз втрат і прибутків, сторони вирішують почати посередництво, коли шанси на військову перемогу низькі, а витрати на війну значно вищі. Однак у ситуації, коли шанси на перемогу відносно високі, сторони вирішують понести навіть значні витрати, пов’язані з активізацією своїх військових дій. Ці витрати не розглядаються ними в категорії незапланованого навантаження, а кваліфікуються як результат конкретної жертви. У необхідності її звинувачують опонента. Вони повідомляють громадську думку, що дії супротивника є вкрай агресивними та безкомпромісними, що змушує їх продовжувати війну. Реалізація цього механізму маніпуляцій дозволяє обґрунтувати збільшення фінансування збройної діяльності. Цей прийом використовується в першу чергу слабкою стороною конфлікту.

Медіатор відіграє фундаментальну роль у процесі медіації військових конфліктів. Він повинен бути неупередженим по відношенню до сторін конфлікту, тобто не мати жодних стосунків з жодною зі сторін конфлікту. Завдання медіатора у військовому конфлікті – допомогти кожній стороні за однакових умов знайти рішення, яке задовольнить їх обох. Роль посередника можуть виконувати окремі особи, держави, міжнародні організації, неурядові організації та представники місцевих громад. Медіацію проводить так званий загальний посередник (призначається найчастіше через політичні фактори), який керує командою осіб, які співпрацюють, включаючи переговорників, які називаються помічниками посередників, призначених для ведення переговорів з конкретних питань та мають значний вплив на конфлікт.

Список використаних джерел:

1. Moore Ch. W., 2003. *The Mediation Process. Practical Strategies for Resolving Conflict*. John Wiley & Sons, San Francisco.

Ключові слова: збройний конфлікт, медіація, мотиви, конфліктуючі сторони, посередник.

Key words: armed conflict, mediation, motives, conflicting parties, mediator.

ЯНИЦЬКА ІННА АНАТОЛІЇВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри цивільного процесу, кандидат юридичних наук*

ВСТАНОВЛЕННЯ ОПКИ ТА ПІКЛУВАННЯ НАД ДІТЬМИ-СИРОТАМИ ТА ДІТЬМИ, ПОЗБАВЛЕНИМИ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ, В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Військова агресія РФ проти України стала причиною тисяч понівечених доль українських дітей, яких вона занурила у вир болю, страждань, втрат і невизначеності. Від російської агресії вже загинуло 243 дитини, 446 дітей поранено, 145 дітей вважаються зниклими безвісти [1]. Як наслідок перед суспільством, яке спрямовує всі сили на боротьбу з ворогом, виникли нові виклики у сфері захисту прав дітей, а особливо тих, хто залишився без батьківського піклування під час воєнного стану. Адже «захист прав дитини є одним із найважливіших пріоритетів у нашій державі» [2]. Відповідно до ст. 51 Конституції України сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються державою.

Закон України «Про охорону дитинства» визначає «охорону дитинства в Україні як стратегічний загальнонаціональний пріоритет, що має важливе значення для забезпечення національної безпеки України,